

EZBER BOZALIM: “İŞÇİ DOSTU BÜLENT ECEVİT”

Aydınlık Gazetesi, 23 Haziran 2014

Yıldırım Koç

16 Haziran 2014 günü İstanbul Bayrampaşa’da yapılan bir toplantıda konuşmacıyım. Katılımcılardan işçi emeklisi bir arkadaşla toplantı sonrasında da epeyce sohbet ettik. Ayrılırken bana, “ezberimi bozdunuz,” dedi. Konuştuğumuz konulardan biri Adnan Menderes ve Bülent Ecevit’in sorumluluk dönemlerinde işçiler lehine yapılan düzenlemelerdi.

Katıldığım toplantılarda tekrar tekrar vurgulamaya çalıştığım konu, Türk milletinin (Türkiye halkının) son derece uyanık, kurnaz ve politize olduğu; kısa vadeli çıkarlarını ve belayı savmayı çok iyi bildiği.

Ancak bu gerçeği kavrayabilmek için, somut koşulların somut analizini yapacaksınız; gönlünüzden geçeni değil gerçekleri göreceksiniz. Öznelliği (sübjektivizmi veya enfüsiyyeyi) bırakıp, olaylara bilimsel açıdan yaklaşacaksınız.

Sohbet ettiğimiz arkadaş, Adnan Menderes’in sağcı ve işçi karşıtı olduğunu, Bülent Ecevit’in de solcu ve işçi dostu olduğunu düşünüyordu.

Ben de Adnan Menderes döneminde işçiler lehine çok önemli kanun değişikliklerinin yapıldığını, Adnan Menderes’in Soğuk Savaş koşullarında 1 Mayıs’ta işçilerin “işçi bayramı”nı kutladığını anlattım.

Bülent Ecevit’le ilgili olarak da iki olumsuz örnek verdim.

Bülent Ecevit, 20.11.1961-20.2.1965 döneminde İsmet İnönü’nün başbakanlığındaki hükümetlerde çalışma bakanlığı yaptı.

Yaygın bir yanlış, işçilere grev hakkının Bülent Ecevit’in çalışma bakanlığı döneminde, onun çabalarıyla verildiğidir. Hatta Türk-İş uzun yıllar 1 Mayıs’a alternatif olarak, Ecevit’in çalışma bakanlığı döneminde kabul edilmiş olan kanunun Resmi Gazete’de yayımlandığı günü (24 Temmuz) “İşçi Bayramı” olarak kutladı.

Halbuki işçilerin grev hakkı, 27 Mayıs Devrimi’nin ürünü olan 1961 Anayasasının 47. maddesiyle anayasal bir hak olarak tanındı. Tanınan, son derece geniş bir grev hakkıydı; grev hakkının kullanımı konusunda hiçbir kısıtlama söz konusu değildi.

İşçilerin Grev Hakkı Kısıtlandı

Bülent Ecevit’in çalışma bakanlığı döneminde kabul edilen 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu ise, grev hakkının kullanımına, bu yazının sınırlarını çok aşan önemli kısıtlamalar getirdi. En önemlilerini hatırlatayım.

Grev hakkı yalnızca sendikalı işçilere tanındı. Sendikasız işçilerin grev yapma hakkı yoktu.

Genel grev, dayanışma grevi, işyeri işgali, iş yavaşlatma türü eylemler yasadışı grev kabul ediliyordu.

Bir toplu iş sözleşmesinin yürürlük süresi içinde yeni bir çıkar uyuşmazlığı çıkarılması ve buna dayanılarak grev yapılması yasaktı.

Kamu tüzel kişilerince veya kamu iktisadi teşebbüslerince yerine getirilen su, elektrik ve havagazi istihsal ve dağıtım işlerinde; eğitim ve öğretim kurumlarında grev yapılması yasaktı.

Karar verilmiş veya başlamış olan kanuni bir grev, ülke sağlığını veya milli güvenliği bozucu nitelikte ise, Bakanlar Kurulu, bu uyuşmazlıkla grev uygulanmasını 30 gün süreyle erteleyebilmekteydi. Bakanlar Kurulu, bu sürenin sonunda, 60 günlük bir erteleme daha yapabiliyordu.

Ayrıca kamu çalışanlarının da grev hakkı yoktu.

Memurların Sendikalaşma Hakkı Ertelendi

Bülent Ecevit, devlet memurlarının sendikalaşma hakkına da büyük zarar verdi.

1961 Anayasasının 46. maddesi devlet memurlarına sendikalaşma hakkı tanıyordu. 1963 yılında Meclis’e sunulan Sendikalar Kanunu tasarısında, memurların da bu kanun kapsamında örgütlenmesi öngörülmüyordu. Tasarının Millet Meclisi’ndeki görüşmeleri sırasında dönemin Çalışma Bakanı Bülent Ecevit’in verdiği bir önergeyle, memurlar kapsam dışında bırakıldı. Memurların sendikalaşmasını düzenleyen yasa ise, Anayasa’nın geçici 7. maddesinde öngörülen iki yıllık süreyi aşarak, ancak 1965 yılında çıkarıldı (624 sayılı Devlet Personeli Sendikaları Kanunu).

Bülent Ecevit’in çalışma bakanlığı sicili böyle. Gerçek durum ezberletilenden ne kadar farklı, değil mi!